

Al Capone Yasası mı Geliyor?

Vergi Bülteni

Bu bülten **MuhasebeTR** 'de yayınlanmıştır.
100.000'i aşkın üye sayısıyla 1 NUMARA

Bülent AK,
Yeminli Mali Müşavir
bak@konseydenetim.com.tr

Önsöz

Son yıllarda geçtiğimiz hafta kadar hareketli bir hafta hatırlamıyorum. Meslek mensuplarının seveni çok sanırım, sürekli “*küçük sürprizler*” ile karşılaştık. Bakalım devamı gelecek mi? Çok uzatmadan geçtiğimiz haftanın panoramasını çıkarmaya başlayalım.

Uykusuz Her Gece

Efendim, gençler pek bilmez. *Eskiden resmi gazete basılır idi. Mesleğe ilk başladığımız yıllarda, sabah işe gelir gelmez masamızda ilk bulduğumuz şey, bazen tuğla kalınlığında basılmış resmi gazete olurdu.* Kat görevlimiz İsmail’in getirdiği çayımızı yudumlarken, ilk önce en arka sayfada neler yayınlanmış göz gezdirir, vergiye ilişkin bir konu varsa, inceden inceye altını çizer, kenarlarına notlar alırdık. Sonrasında, diğer meslektaşlarımızla yapılan düzenleme ne anlama geliyor üzerinde tartışır, bir sonuca varmaya çalışırdık.

Artık resmi gazete web sitesinden gece yarısı yayınlanıyor. *Tam yatma saatimiz geliyor, bir bakıyoruz resmi gazetede kocaman bir tebliğ, hayda uyu uyuyabilirsen.* Yeni düzenleme hangi mükellefleri ne şekilde etkileyecek, meslek mensuplarından neler bekleniyor, satır aralarında yer alan hayatımızı etkileyecek kritik bir şey var mı diye gözden geçirirken, bir bakmışız saatler hızla akmış.

Bilmiyorum, siz ne dersiniz, gece yarısı resmi gazete yayımına son mu versek acaba? *Resmi gazete, devlet memurlarının sabah mesai başlangıcında yayınlasa, biz de gece uykumuzdan olmasak nasıl olur,* çok mu şey bekliyorum?

Yurtsuz John ve Hayatımızdaki Önemi

Yurtsuz John da kim oluyor, hayatımızda ne önemi olabilir ki diye düşünenleri fazla merakta bırakmayayım efendim, hemen yanıtlayayım. Bu adamcağız İngiliz kralı imiş, *her kral gibi topraklarını genişletmek için sağa sola savaş açar, sonra savaş masraflarını karşılamak için de ahalisine vergi salarmış.*

Fakat toprak ağaları Lordlar bu durumdan bıkmış, ya kardeşim ikide bir bize sormadan vergi koyup durma, parlamentodan izin al demişler. Kral bu öneriyi önce kabullenmek istememiş, ama ardından bakmış ki pabuç pahalı, kabul etmese başına yeni dertler açılacak, 1215 yılında *Magna Carta (Büyük Sözleşme)* denilen bir sözleşmeyi imzalamış ve haklarının kısıtlanmasını kabullenmek zorunda kalmış. Hükümdarın vergi koymaya ilişkin yetkilerinin kısıtlanarak, halkın temsilcilerinin içinde toplandığı parlamentodan izin alma geleneği bu şekilde başlamış,

Enflasyon Düzeltmesinde Sirküler Sürprizi

İlk olarak Yurtsuz John tarafından imzalanan, günümüzde neredeyse tüm ülkeler tarafından kabul edilen bir ilke var, vergi konulması halkın temsilcilerinin kabul etmesine bağlıdır, diğer bir ifade şekliyle *halkın temsilcilerinin kabul etmediği bir vergi toplanamaz.* Biz buna günümüzde “*Vergilerin Yasallığı İlkesi*” diyoruz. Buna göre, idare keyfince vergi koyamaz, vergileri ödeyecek olan halkın temsilcilerine sorulması ve yasa çıkarılması gerekir.

Geçtiğimiz haftanın son iş gününde, enflasyon düzeltmesinde “**Sirküler Sürprizi**” gündeme bomba gibi düştü, ortalık bir anda karıştı. Şu aşamada düzenlemenin içeriğine girmeyeceğim. Tüm meslek mensupları üzerinde adeta şok etkisi yaratan bu düzenlemeyle ilgili olarak, aklıma ilk gelenleri sizlerle paylaşmak isterim.

Verginin yasallığı ilkesi gereğince, vergi koyma yetkisi TBMM'ne aittir. Sirküler ile böyle bir düzenleme yapılamaz. Vergi koymak anlamına gelen kısımlarının Kanunla, usul ve esasları saptayan kısımların ise Tebliğ ile yapılması, en önemlisi de yapılan düzenlemenin geçmişe yürümemesi gerekir. Özetle, **176 No.lu Vergi Usul Kanunu Sirkülerinin, yayınlanmakta çok geç kalınmış, yaşanan sıkıntıları çözmek bir yana tersine artıran, verginin yasallığı ilkesine aykırı ve geçmişe yürüyen bir düzenleme olduğu düşüncesindeyim.**

Amerikalılar Vergi Konusunda Çok Hassastır

Efendim, ne dersiniz biraz da Atlantik'in karşı kıyılarına doğru geçelim mi? Amerikalılar vergiler konusunda çok hassastır. **Amerikan Gelir İdaresi (IRS) ülkedeki en çekinilen kurumlardan birisidir, adını duyunca vatandaşın ödü patlar.** Yıllar önce geçici görevle ilgili ülkede bulunduğumda, “**ABD’de Vergi İncelemeleri**” konusunda bir rapor hazırlayıp, bakanlığımıza sunmuştum.

ABD’de vergi incelemelerinin seçiminde uygulanan sistem ve mükelleflerin vergiye uyumunu sağlayan denetim programları artık ülkemizde de uygulanmaya başlanmıştır. Uygulamaya yönelik teknik altyapının hazır olduğunu, hukuki altyapıda ise bazı eksiklikler bulunmakla birlikte, bunların kısa bir süre içerisinde tamamlanması mümkündür.

Al Capone Nasıl Yakalandı?

Efendim, ben görsel sanatlara bir hayli meraklıyım, “**Boardwalk Empire**” dizisini henüz izlemediyseniz, mutlaka izlemenizi tavsiye ederim. ABD’de 1920 - 1933 yılları arasında içki üretimi, dağıtımı ve satışı yasaklanır. Tahmin edeceğimiz üzere, bu durum suç örgütleri açısından inanılmaz bir fırsata dönüşür. New York ve Chicago’nun göbeğinde, gangsterler kanlı çarpışmalara girer, suç örgütlerine hiç kimse dokunmaya cesaret edemez.

İnanmayacaksınız ama karşılıklarına (IRS - Internal Revenue Service) Gelir İdaresi çıkar. **Vergi müfettişi Eliot Ness kurduğu ekiple, Alphonse Gabriel Capone veya bilinen adıyla Al Capone ve çetesini takibe alır, kendisinin gelir vergisi beyannamesi vermediğini, yaşam şekli ile vergi beyanının uyumsuz olduğunu ortaya koyarak, vergi kaçırmaktan dolayı hapse mahkûm ettirir ve meşhur Alcatraz Hapishanesine gönderilmesini sağlar.**

Al Capone Yasası mı Geliyor?

Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek kayıtdışı ekonomi üzerinde duran, dikkat çeken mesajlar vermeye devam ediyor. Sn. Bakanımızın geçenlerde yaptığı açıklamalar şu şekilde:

“Kimse vergi vermek istemiyor. Biz kayıt dışılığı önlemek konusunda samimiyssek ispat yükümlülüğünü devletten alıp vatandaşa, mükellefe yüklememiz gerekiyor. Bir vatandaşımız büyükşehirlerden birinde 32 tane daire almış, bizde vergi kaydı yok. Hayatında hiç beyanname vermemiş. Yıl içinde 65 milyon liraya lüks araç alan binlerce vatandaşımız var. Çağırıyoruz, ‘izah et’ diyoruz ama izahları yok. ‘Bu parayı kazandığınızı kanıtla’ diyoruz kanıtlayamıyor. Çapraz denetim yapmadığımız müddetçe istediğimiz modeli uygulayamayız.”

Sn Bakanımızın yakındığı bu hususlara çare olmak üzere gerekli hazırlıklar yapılıyor aslında. Geçtiğimiz ağustos ayında çıkarılan 7524 sayılı Kanunda, kayıtdışı ekonominin önlenmesine yönelik olarak, 2025 yılı başından itibaren yürürlüğe girecek yeni bir uygulama var: **“Ticari ve Mesleki Kazançlarda Günlük Hâsılat Tespiti ve Gelir Vergisi Matrahının Belirlenmesi”**

Vergi İdaresi Ne Yapmayı Planlıyor?

Konuya ilişkin olarak resmi gazetede 326 Seri No.lu GVK Genel Tebliği yayımlandı. Burada yapılan açıklamalara göre; uygulama kapsamında **hâsılatları tespit edilecek mükellefler risk analizi sonuçları, sistem kayıtları, beyan edilen gelir ile yapılan harcamalar arasında uyumsuzluk bulunması gibi kriterler dikkate alınarak belirlenebilecektir.**

Tebliğde yapılan bu açıklamadan, bana göre çok önemli bir husus öne çıkıyor. **Mükelleflerin ticari ve mesleki kazançlarına ilişkin verdiği gelir vergisi beyanlarında yer alan gelirler ile yaşam ve harcama seviyeleri arasında bir uyum var mı bakılacağı anlaşılmaktadır.**

Bu çerçevede, **Sn. Bakanımızın kamuoyunda yakındığı, milyonlarca liralık lüks taşıt aracı veya lüks apartman dairesi vb. satın alanlardan, bu harcamaları ile uyumlu gelir vergisi beyanı bulunmayanları Gelir İdaresinin takibe ve mercek altına alınacağı anlaşılmaktadır.**

Eksik Kalan Yasal Düzenleme Yapılır mı?

Efendim, hatırlayacak olursanız geçtiğimiz haziran ayında vergi idaresi tarafından hazırlanan vergi yasalarında yapılması öngörülen değişiklikleri içeren ve Sn. Cumhurbaşkanımıza sunulan taslak metin kamuoyuna sızmış ve üzerinde günlerce konuşulmuştu.

Söz konusu taslakta en çok dikkati çeken düzenlemelerden birisi de **“Özel Gider (Harcama) Bildirimi”** olmuştu. Cumhurbaşkanlığına yapılan yeni vergi düzenlemeleri sunumunda, harcamaları ile beyana tabi gelirleri arasında %20’nin üzerinde fark olan mükelleflerin izaha davet edilmesi, izah edilemeyen tutarların arzi gelir olarak kabul edilerek, gelir vergisine tabi tutulması yönünde bir düzenleme önerilmiş, ancak daha sonra söz konusu önerinin meclise sevk edilen yasa taslağında yer almadığını görmüştük.

Konuya biraz esprili yaklaşmak amacıyla, benim “*Al Capone Yasası*” dediğim, mükelleflerin yaşam düzeyleri ile gelir vergisi beyanları arasında uyum bulunup bulunmadığının tespitine yönelik, Özel Gider Bildirimi yeni yasama döneminde meclise gelir mi, gelmez mi takipte olacağız efendim.

Vergi Müfettişleri Derneği'nin Konferansı

Efendim, *Vatandaşın Vergisi Koruma Derneği*'nin başkan vekilliği görevini de bir süredir yürütmeye çalışıyorum. *Vergi Müfettişleri Derneği'nin Değerli Başkanı Sn. Fatih Mustafa Olcay* düzenledikleri konferansa sağ olsunlar, temsilen bizleri de davet ettiler.

“*Türkiye Ekonomisi, Maliye Politikası ve Kamuda Denetim*” konulu konferansta, *Hazine Eski Müsteşarı Mahfi Eğilmez* üstadımız yaptığı sunumla adeta yıldızlaştı, yaptığı esprilerle renkli sahneler yaşandı. *Vergi Müfettişi* meslektaşlarımızı, yayınlarından ve kamuoyunu aydınlatmak üzere gösterdiği bu faaliyetlerden ötürü içtenlikle kutluyorum.

İstanbul Yüksek Ticaretliler Paneli

İstanbul Yüksek Ticaret ve Marmara Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Mezunları Derneği Ankara Şubesi Başkanı Sn. Davut Özdemir'in nazik davetine icabet ettik ve düzenlenen “*Vergide Adalet*” konulu panele katıldık.

Panele katılan hocalarımızın hepsi birbirinden değerliydi. *Prof. Mustafa Durmuş, Prof. Murat Batu ve Prof. Mehmet Ali Aktaş* hocalarımızın yer aldığı panelde salonda adım atacak yer kalmadı desem yeridir. Saatler boyunca ilginin hiç düşmediği paneli nefesimizi tutarak izledik. Değerli hocalarımıza, katılım ve katkı sağlayanlara çok teşekkürler.

Sonsöz

Geçen hafta bir hayli yoğun ve maceralı geçti. Muhtemelen bu hafta enflasyon düzeltmesinde sirküler sürprizi bir hayli tartışma konusu olacaktır. Umarım başka sürprizlerle karşılaşmayız, kalın sağlıcakla.